

182/2002. (VIII. 23.) Korm. rendelet

a villamos energia határon keresztül történő szállításának szabályozásáról

A Kormány a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: VET) 4. §-ának g) pontjában foglalt, valamint a 113. § a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány a villamos energia határon keresztül történő szállításának szabályozására a következőket rendeli el:

1. § (1) E rendelet állapítja meg a villamos energiának a Magyar Köztársaság államhatárait keresztező hálózati elemeken keresztül történő ki- és beszállítására (forgalmazására), valamint a határt keresztező hálózati elemek átviteli kapacitásának szűkössége esetén a rendelkezésre álló hálózati kapacitás elosztásának módjára vonatkozó általános szabályokat.

(2) Az átviteli hálózati elemeken történő határt keresztező forgalom részletes szabályait a VET 14. § (1) bekezdés b) pontja szerinti Kereskedelmi Szabályzat határozza meg.

(3) Az átviteli hálózat és az átviteli hálózat üzemét befolyásoló elosztó hálózati elemek tekintetében a műszaki előírásokat az Üzemi Szabályzat fogalmazza meg.

(4) Az elosztó hálózaton történő határt keresztező forgalom részletes szabályait az Elosztói Szabályzat tartalmazza.

2. § A Magyar Köztársaság határait keresztező villamos energia be-, illetve kiszállítására az jogosult, akinek erre a tevékenységre a Hivatal a VET 47. §-a alapján engedélyt adott.

3. § E rendeletben használt fogalmaknak a VET-ben vagy a VET egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló kormányrendeletben megállapított jelentése van. Fenti rendelkezések hiányában a fogalmak az alábbi meghatározásokkal használatosak:

1. *Átviteli megbízhatósági tartalék - TRM (Transmission Reliability Margin)*: az az átviteli kapacitás tartalék, amely a szabályozási zónák közötti üzemzavari kiegészítéseket, valamint az adatpontatlanságokat veszi figyelembe.

2. *Előzetesen lekötött kapacitás - AAC (Already Allocated Capacity)*: a rendszerirányító által, a kereskedelmi szerződések alapján elfogadott, szabályozási zónák közötti teljesítménycsere, beleértve a folyamatban lévő szállításokat is.

3. *Nettó átviteli kapacitás - NTC (Net Transfer Capacity)*: a két szabályozási zóna közötti nettó teljesítménycsere lehetőség.

4. *Rendelkezésre álló átviteli kapacitás - ATC (Available Transfer Capacity)*: a két szabályozási zóna között meglévő, további kereskedelemre felhasználható teljesítménycsere lehetőség.

5. *Teljes átviteli kapacitás - TTC (Total Transfer Capacity)*: a két szabályozási zóna közötti maximális teljesítménycsere lehetőség.

6. *Piaci szereplő*: minden olyan engedélyes, aki e rendelet 2. §-a szerint határon keresztül történő villamosenergia-szállítási tevékenység folytatására jogosult.

8. *Metszék*: e rendelet vonatkozásában két szabályozási zónát összekötő egy vagy több határmetsző vezeték. Több vezeték esetében azok együttesen veendő figyelembe.

9. *Szabályozási zóna*: egy egységes jogi és műszaki (üzemi) irányítás alatt működő engedélyesek, fogyasztók, valamint termelői, hálózati és fogyasztói műszaki berendezések összessége, melyet egy rendszerirányító irányít. A Magyar Köztársaság egységes szabályozási zónát alkot.

10. *Teljesítménycsere*: egy szabályozási zónában, a betáplált villamos teljesítmény egy vagy több ponton történő növelése és vele azonos nagyságú villamosteljesítmény-csökkentés egy másik szabályozási zóna egy vagy több pontjában. A teljesítménycsere egymással összefüggő rendszerekben értelmezhető.

A szállítások előkészítése

4. § (1) A határon keresztül, az átviteli hálózaton, villamos energiát be-, illetve kiszállítani a VET 48. §-ban és a villamosenergia-ellátási szabályzatokban foglaltak betartásával akkor lehet, ha az adott határokat keresztező átviteli és az átviteli hálózat üzemét befolyásoló elosztó hálózati metszéke(ke)n a jelen rendelet és az Üzemi Szabályzat szerint meghatározott rendelkezésre álló átviteli kapacitás (ATC) értéke nem nulla.

(2) A rendelkezésre álló átviteli kapacitást (ATC) csak a ténylegesen végrehajtásra kerülő energiaszállítások érdekében és mértékéig lehet lekötöni.

5. § (1) A rendszerirányító köteles a Kereskedelmi Szabályzatban megállapított rendszeres időközönként, a rendelkezésre álló átviteli kapacitás (ATC) alapján, szabványosított időszakokra (egy év, egy hónap, egy hét vagy egy nap) szóló határkeresztező kapacitáshasználati jogokat felosztásra (allokációra) meghirdetni.

(2) Amennyiben a szállítási igény várhatóan meghaladja a rendelkezésre álló átviteli kapacitást (ATC), akkor a meghirdetett kapacitás tekintetében a rendszerirányító köteles a jelen rendeletben meghatározott kapacitásfelosztási eljárást alkalmazni.

(3) Az 5. § (2) bekezdésének végrehajtása során a szomszédos rendszerirányítókkal történő megegyezés esetén a rendszerirányító, az aukció módszerét alkalmazza metszékenként, az allokálására meghirdetett kapacitás felosztására. Az aukcióból származó bevételek a rendszerirányító következő évi elismert működési költségét csökkentik.

(4) Amennyiben a (3) bekezdésben meghatározott eljárás nem alkalmazható, a rendelkezésre álló átviteli kapacitást olyan módon kell felosztani, amely során a beérkezett igényeket a beérkezés sorrendjében kell kielégíteni úgy, hogy először a korábban beérkezett igények elégitendők ki.

(5) A rendszerirányító által a korábbi allokációk során szétosztott határkeresztező kapacitás használati jogok az előzetesen lekötött kapacitás (AAC) részét képezik, kivéve, ha arról a jog tulajdonosa lemond vagy lemondott.

(6) Az előzetesen lekötött kapacitásba (AAC) beszámító határkeresztező kapacitás használati jogoknak azon jogosultjai, akik e jogot valamely korábbi allokáció során szerezték, kötelesek nyilatkozni az aktuális allokáció időhorizontján - de legkésőbb 7 naptári nappal előre - a várható kapacitásigényükről. A rendszerirányító az előzetesen lekötött kapacitás (AAC) összegéből levonja a várható kapacitásigény korábban felosztott kapacitáshoz képesti csökkenését, mely esetben a 6. § (2) pontjában foglalt díj arányos részét visszatéríti.

(7) Az 5. § (3) bekezdésben, valamint az 5. § (4) bekezdésekben meghatározott kapacitásfelosztási eljárások részleteit a Kereskedelmi Szabályzat tartalmazza.

6. § (1) A határokat keresztező, az egyes be- vagy kiszállítási ügyletekre szabadon felhasználható átviteli hálózati kapacitások számítása során:

a) figyelembe kell venni a rendszer szabályozhatóságának a követelményeit a ki- és beszállításokat tekintve egyaránt, valamint a nemzetközi szervezetek, különös tekintettel az Európai Unió ajánlásait,

b) az átviteli kapacitások meghatározása során a rendszerirányító rendelkezésére álló legrészletesebb hálózati modellt kell alkalmazni, amely tartalmazza a nemzetközi adatcsere keretei között rendelkezésre álló adatokat,

c) az alkalmazott hálózati modellnek figyelembe kell venni az összes termelői engedélyest,

d) figyelembe kell venni a hálózatok hurkoltsága miatt kialakuló párhuzamos áramlásokat,

e) az egyes kapacitásértékek között értelmezhető összefüggések a következők:

NTC = TTC-TRM

ATC = NTC-AAC

f) a nyilvánosságra hozott átviteli kapacitások érvényességi időtartamán túlnyúló szállítások esetén, a műszaki megvalósíthatóságot az Üzemi Szabályzatban megadott eljárás szerint kell értékelni.

(2) A ténylegesen felhasznált és a szerződésekkel lekötött határt keresztező kapacitás közötti összhang biztosítása érdekében a rendszerirányító részére a villamos energia rendszerhasználati díjak megállapításáról szóló miniszeri rendeletben meghatározott mértékben díjat kell fizetni:

a) amennyiben a szállítási igény meghaladta a rendelkezésre álló átviteli kapacitást (ATC) és a rendszerirányító nem az aukciós eljárást alkalmazza, illetve

b) kihasználatlan lekötött kapacitás esetén akkor, ha a kapacitást lekötő engedélyes az 5. § (6) bekezdés és a Kereskedelmi Szabályzat előírásai szerint a felhasználni nem kívánt kapacitásról előzetesen nem mondott le.

(3) A 6. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott díj az 5. § (3) bekezdésének alkalmazása esetén aukciós díj (Ft/MW), az 5. § (4) bekezdésének alkalmazása esetén kapacitáslekötési díjtétel (Ft/MW).

(4) A 6. § (2) és a 10. § (4) bekezdésekben meghatározott díjtételekből származó bevételek a rendszerirányító következő évi elismert működési költségét csökkentik.

A szállítások végrehajtása és korlátozása

7. § (1) A VET 48. §-ában foglalt rendelkezéseket a rendszerirányító a Magyarországra háruló nemzetközi szerződéses kötelezettségekkel összhangban rendeli el.

(2) A VET 48. §-ában foglalt alkalmazásának részleteit a Kereskedelmi Szabályzat tartalmazza.

8. § (1) Csak olyan határon keresztül történő szállítások hajthatók végre, amelyek esetében a be- vagy a kiszállítási forrás és a felhasználói igény oldal villamosenergia-ellátási szabályzatok szerinti időszakaszokra bontott menetrendjének egyensúlya a villamosenergia-ellátási szabályzatok szerinti előírásoknak megfelelő. A határt keresztező szállítást a Kereskedelmi Szabályzat szerint dokumentált módon be kell jelenteni. A bejelentésnek tartalmaznia kell a szükséges menetrendet, amelyet a rendszerirányító a Kereskedelmi Szabályzat szerint előre

megkap, és annak végrehajthatóságát - tekintettel a rendszer szabályozhatóságára és biztonságára - a Kereskedelmi Szabályzat szerint megerősíti. A Kereskedelmi Szabályzat előírásainak tartalmaznia kell a mérlegkör felelős és a rendszerirányító, valamint a mérlegkör felelős és a mérlegkör tagjai között a határt keresztező forgalomra vonatkozó szabályokat.

(2) A rendszerirányító VET 48. § (2) bekezdése, a 33. § (1) bekezdése, valamint a villamosenergia-ellátási válsághelyzet és a villamosenergia-rendszer jelentős zavara esetén szükséges intézkedéseket megállapító kormányrendelet alapján, a Kereskedelmi Szabályzatban meghatározott eljárás szerint, a be- és kiszállításokat egy vagy több határt keresztező ügylet, illetve egyidejűleg több metszék vonatkozásában korlátozhatja.

(3) A szállításoknak a (2) bekezdés alapján történő korlátozása az egyes ügyletek tekintetében az adott menetrendi időintervallumban meghatározható, átvihető teljesítmény értékének csökkentését jelenti, és csak a villamosenergia-ellátási szabályzatok szerint meghatározott kritikus esetben vezethet egy határt keresztező szállítás vagy szállítások teljes megtagadásához.

(4) A befogadott szerződéseket a rendszerirányítónak végre kell hajtani.

A szállítások nyilvántartása

9. § A VET 48. § (3) bekezdésének végrehajtása érdekében a rendszerirányító a következő dokumentumokat kérheti a határkeresztező kapacitáshasználati jogok felosztásához:

a) a beszállítani tervezett villamos energia származási helyére vonatkozó nyilatkozat,

b) a villamos energia előállításában közreműködő erőművek környezetvédelmi megfelelőségét tanúsító igazolást.

10. § (1) A villamos energia be- és kiszállítások tekintetében a rendszerirányítónak olyan információkezelő eljárásokat kell alkalmaznia, amelyek lehetővé teszik az egyes szállítások elkülönített kezelését és ellenőrzését.

(2) A rendszerirányító számára szabályozási zónánként elkülönítve a Kereskedelmi Szabályzat szerint kell megadni az egyes szállításokra vonatkozó információkat. Emellett gondoskodni kell az egyes szomszédos országok szabályozási zónáival lebonyolított be- és kiszállítások metszékenként történő elkülönített kezeléséről is.

(3) A történeti adatokat, de különösen az előre közzétett, valamint a ténylegesen rendelkezésre állt és felhasznált kapacitásokat szabályozási zónánkénti bontásban, továbbá az elutasított kapacitásigényeket a kapacitásallokációval azonos bontásban, az elutasításuk rövid indoklásával együtt legalább 18 hónapos visszatekintéssel kell a közzététel során nyilvánosságra hozni. Az ezen időintervallum feletti adatok archiválásáról és további 3 éves hozzáférhetőségének biztosításáról a rendszerirányító gondoskodik.

(4) A kapacitáshasználati jog lejártát követően a rendszerirányító minden kapacitáshasználó számára a ténylegesen előre benyújtott menetrend alapján a kereskedelmi szabályzatban megállapított módon kiszámítja az általa lekötött kapacitás átlagos kihasználtságát. Amennyiben az átlagos kihasználtság az előzetesen lekötött kapacitás (AAC) allokálásakor figyelembe vett igénytől a Kereskedelmi Szabályzatban meghatározott mértéknél jobban eltér, és az adott időintervallumra vonatkozó lemondás a kapacitás tényleges felhasználása előtt legkésőbb 7 naptári nappal nem történt meg, a jogosult a villamos energia rendszerhasználati díjak megállapításáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott utólagos kapacitásdíjat (Ft/MW) köteles fizetni, az igénybe nem vett kapacitásra.

11. § A rendszerirányító negyedévente köteles beszámolni a Hivatalnak a határokat keresztező előző negyedévi forgalomról. A beszámoló keretében a rendelkezésére álló adatok alapján elemzést készít. A beszámoló részletes tartalmi elemeit a Hivatal határozatában állapítja meg.

Jogorvoslat a szállítások korlátozása esetén

12. § (1) Egy határt keresztező be- és kiszállítás megtagadása esetén az érintett piaci szereplő a Hivatalhoz kérelmet nyújthat be. A VET 33. § (3) bekezdése és 48. § (4) bekezdése alapján az esemény kivizsgálása céljából a kérelmet, valamint a csatolt dokumentációt a Hivatalhoz való benyújtással egyidejűleg meg kell küldeni a rendszerirányító részére is. A kérelmet a kifogásolt tranzakció visszautasításáról kapott értesítés kézhezvételét követő 30 naptári napon belül lehet beadni.

(2) A kérelemhez csatolni kell az adott tranzakcióra vonatkozó összes adatot, beleértve a be-, illetve kiszállítási igény megtagadására vonatkozó rendszerirányítói döntést és ennek indoklását is.

(3) A Hivatal a kérelem beérkezését követően haladéktalanul felhívja a rendszerirányítót a döntéshez szükséges adatok szolgáltatására, melynek a rendszerirányító a felhívás kézhezvételét követő negyvennyolc órán belül köteles eleget tenni. A Hivatal az eljárásához szükséges valamennyi információt jogosult bekérni, melyet az érintett felek kötelesek haladéktalanul rendelkezésére bocsátani. A Hivatal a döntéséhez szükséges összes adat beérkezésétől számított nyolc napon belül dönt.

(4) A visszautasított be-, illetőleg kiszállítás megtagadása miatti kivizsgálásra vonatkozó eljárás során az ügyfélnek joga van a rá vonatkozó iratokba betekinteni. A rendszerirányító az ügyfél kérelmére köteles a döntés alapjául szolgáló adatokról az ügyfél részére, a Kereskedelmi Szabályzatban megadott tartalommal másolatot adni. Az ügyfél jogosult írásos, valamint szóbeli észrevételt tenni.

(5) Amennyiben a jelen rendeletben foglalt adatszolgáltatási kötelezettségüket a piaci szereplők nem teljesítik, a Hivatal a vonatkozó jogszabályok szerinti bírságot jogosult kiszabni.

Záró rendelkezések

13. § (1) Ez a rendelet 2003. január 1. napján lép hatályba. A rendelkezésre álló átviteli kapacitásnak (ATC) az 5. § szerinti első felosztását úgy kell meghirdetni, hogy az első szabványosított időszak kezdete 2003. január 1. napja.

(2) A 13. § (1) bekezdése alapján első ízben meghirdetett allokáció során előzetesen lekötött kapacitásként (AAC) kizárólag a VET 3. § 23. pontjában (közüzemi célra lekötött villamos energia) hivatkozott szerződés teljesítéséhez szükséges kapacitást lehet számításba venni.

(3) A VET 5. § *a*) 11. pontjának végrehajtása során a jelen jogszabályban alkalmazott eljárások szerint kell eljárni úgy, hogy a belföldi fogyasztók igényei elsőbbséget élveznek.

(4) Ezen rendelet hatálybalépésével hatályát veszti a villamos energia külkereskedelméről szóló 29/1995. (VII. 25.) IKM rendelet.

14. § A 13. § (3) bekezdése a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozását kihirdető törvény hatálybalépésének napján hatályát veszti.